

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

Гліб БРЯНСЬКИЙ

*здобувач ступеня доктора філософії
аспірант кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна*

ДУАЛІСТИЧНЕ РОЗУМІННЯ КОНЦЕПТУ «КУЛЬТУРА» ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У складні часи соціальних недоліків, сприйняття навколишнього середовища очима педагога-митця, як ніколи раніше, за нашою думкою, має відображати та більш ретельно дбати за станом культурного компоненту суспільства. Це зумовлено нашим розумінням того, що Культура є основою самосвідомості соціуму, явище, яке зазнає певних змін, але залишається непохитним, проносячи надбання людей скрізь епохи.

Ми вважаємо, що поняття «Культура» є одночасно як загальним утворенням, так і знаходить прояви в процесах великого та малого масштабу. Згадуємо про сприйняття світу античними діячами мистецтва, думки яких надходять із їх філософії. За таким уявленням у світі існували два стани навколишнього: макрокосм та мікркосм.

Макрокосм, Мікркосм – поняття, що характеризують великий світ (універсум) та природу людини як малого світу в їхній взаємодії. Обопільна взаємозалежність цих понять виступає як вихідна ознака, тому що малий світ має сенс лише через співвіднесення із світом у цілому, рівноважно як і навпаки – макрокосмос набуває смислового навантаження лише у його взаємозв'язку із малим світом, оскільки знаходить у ньому свій концентрований вияв [4, с. 355].

На цьому базується ідея про прояви та функції Культури. Саме в такому сенсі ми бачимо закладений в функції Культури дуалізм.

Дуалізм – принцип філософського пояснення сутності світу, який виходить з визнання наявності в ньому двох рівноправних субстанцій – духу і матерії, свідомості і буття, ідеального і матеріального при розгляді психічних явищ і вирішенні питання про взаємовідношення психічного і фізичного [2, с.105].

В Культурі митцями художнього образу закодовані предмети бажаного не існуючого класу, відображення побуту, яке пропущене через особистість творців витворів мистецтва. Тому Культура є джерелом, до якого звертаються люди різного соціально статусу, інтелектуального рівня, знаходячи для себе абстраговані від дійсності естетичні ідеали, як групи механізмів психічного характеру, здатних до захисту.

Культура в широкому сенсі складається в своєму цілому із знань, вірувань, мистецтва, моральності, законів, звичаїв і деяких інших здібностей і звичок, засвоєних людиною як членом суспільства [1, с.32].

Культура в найбільш загальній формі – це суспільно напрацьована, сукупна здатність живої колективної діяльності до перетворення світу відповідно до законів природи, суспільних потреб та мети суспільної життєдіяльності.

Сформована Культура не є статичним утворенням, вона зазнає постійних змін згідно із тенденціями новітніх епох.

Культура проявляється через компоненти, що мають інтегративний характер щодо особливостей особистостей, їх якостей, навичок, професійних умінь як вчителів мистецтв, митців.

Основні прояви Культури особистості постають специфікою діяльності вчителя мистецтв, виконуючи

відповідні функції, а саме: морально-етичну, естетичну, емоційну, художню, прагматичну (прикрашає життя людини, заповнює дозвілля, приносить радість, задоволення, насолоду).

Тобто за умовами нашого розміркування функціонування Культури в макрокосмі педагогічно-художньої діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, проявляє свої функції через сфери їх творчої та педагогічної діяльності. Це виявлено в: візуально-образотворчих проявах як творчість (графічні, живописні, декоративні); логіко-семантичних (символіка, семіотика, стилізація); логіко-образних створеннях художніх проєктів, образів (евристика, інтуїція, асоціація, творча логіка); соціальних задачах (естетичні потреби, досвід суспільства, емпіричні знання).

В контексті розглядання групи компонентів Культури як спільного їх функціонування із педагогічною діяльністю вчителів мистецтв у процесі формування їх емоційно-етичної компетентності, найбільшу зацікавленість представляє аксіологічний компонент професійно-етичної культури.

Культура як система ускладнена, розглядається нами як сукупність компонентів, які діють на різних рівнях: від цивілізаційних до моно особистісних. Одним із них виявляється естетика, яка є відбитком майже філософського (абстрактного) уявлення людини чи загалом суспільства. Вона має матеріальне відображення в поглядах людей на існуючу поза свого «Я» природу.

Найчастішим втіленням художньої ідей є думка, тому твори філософії, художньої літератури є найвищими творіннями, бо не мають матеріальної основи. Музичні витвори, які мають хоча й не тверду основу, яку можливо сприйняти, але все ж таки існують у фізичному світі, бо носіями музики є коливання матерії повітря, матеріалів музичних інструментів різних частот. Далі менш тонкими є витвори образотворчого, декоративного мистецтв через

використання паперу, фарб, туши, холсту, підрамників, дошки, тканин, ниток, тощо. Найбільш матеріальними та важкими за використанням матеріалів є витвори скульптури, в яких митці використовують матеріали: глина, пластилін, дерево, метал, різні види каміння, тощо.

Отже, ми стверджуємо, що естетика є мисленнєвого походження, тобто ідея в свідомості митця, яка може відобразитись в готових навколишніх красотах природа чи бути перенесена митцем у витвір. Тому естетика як частина загальнолюдської культури, одночасно є учасником глобальних та особистісних процесів. Саме за такими умовами ми описуємо прояв двобічності, дуалізму властивостей Культури як структури масштабу загальнолюдської цивілізації, механізмів у особистості вчителя образотворчого мистецтва, уявлення Культури як античного мікро- та макрокосму.

Отже, прояв Культури впливає на майбутніх учителів образотворчого мистецтва через використання продуктів діяльності, творів, витворів мистецтва, реалізацію професійної діяльності. Завдяки цьому вони набувають культурно-етичні норми. Культура виступає як детермінанта формування особистості сучасного вчителя образотворчого мистецтва.

Література

1. Бабенко Т. Формування професійної культури педагога. [Наукові записки \[Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка\]. Серія : Педагогічні науки](#), 2015. Вип. 140. С. 31-34.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: «Либідь», 1997. 375 с.
3. Прохорчук П. Критерії, компоненти, показники та рівні формування професійно-етичної культури майбутніх графічних дизайнерів. [Молодь і ринок](#), 2019. № 4. С. 173-177.

4. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди; [редкол.: В.І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис, 2002. 742 с.

Тетяна ОСИПОВА

*доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогіки*

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
Одеса. Україна*

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ**

Соціально-економічні перетворення, які здійснюються в Україні, зумовлюють значні зміни в розвитку системи освіти та професійному становленні майбутніх фахівців, що пов'язано зі стрімким зростанням інформатизації суспільства, швидким розвитком науки, техніки і виробництва, що відбуваються в усьому світі й Україні зокрема, потребують якісного піднесення інтелектуального потенціалу підростаючого покоління. Оновлення всіх ланок життя в умовах ринкової економіки зумовлює посилену увагу до професійної підготовки майбутніх фахівців. З огляду на це, одним із завдань закладів вищої педагогічної освіти в умовах інтеграції України у європейській і світовий науково-освітній простір є професійна підготовка майбутніх учителів, які здатні до організації творчої освітньої діяльності, пошуку і створенню інновацій, що передбачає сформованість у здобувачів освіти наукового світогляду, критичного мислення, розвиток проєктивних, аналітичних, рефлексивних, комунікативних та інших умінь. Слід зазначити, що саме під час професійної підготовки